

ELŐFIZETÉSI ÁRAK:

Egész évre.....	24 kor. (12 fr)
Félévre.....	12 „ (6 „)
Negyedévre.....	6 „ (3 „)
Egy óra.....	2 „ (1 „)
Egyes szám.....	8 fillér (4 kr.)
Vidékre.....	10 „ (5 „)

Megjelenik mindennap
korán reggel.
Ünnep és vasárnap után is.

Kolozsvár, 1904.

Főszerkesztő: Dr. PAPP JÓZSEF.

Vasárnap, március 6.

UJSÁG

POLITIKAI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG

KIADÓHIVATAL

Eggetem-utca 7., (Lyceum-nyomda.)

HIRDETÉSEK DIJA:

Négyesrög centiméterenként 8 fillér.

Iparosok és kereskedők kedvezményben részesülnek

Nyilttér soronként 40 fillér.

Az erőszak.

Kolozsvár, március 5.

Elérkeztünk tehát a vég kezdetéhez. Elérkeztünk ahhoz az időponthoz, melyhez az ország aggódo félelme, valóságos rettegése fűződött, mielőtt elérkezett volna. Szorongó érzéssel várta az ország: hátha mégsem kell elérkeznie? Az agyának végsőig megfeszített munkájával kutattuk: vajjon mit lehetne tenni? Alkotmányosságunk iránt való igaz szeretetünk sugalta azt a reménységet: talán rendbe jöhet még minden.

Minden hasztalan. Ma bekövetkezett az, a minek elhárítására az agy és a szív, a félelem és a belátás hiába szövetkezett. Tisza István ma benyújtotta a képviselőházban indítványát, mely szerint az újoncmegajánlási javaslat, az indémnitás, költségvetés, a külkereskedelmi viszonyok végleges módosítása ideiglenes és legfeljebb egy évig érvényes gyorsított, tárgyalási mód szerint intéztessenek el.

Ennek az ideiglenes klotürnek részleteit megtalálja az olvasó lapunk más helyén. Mindenesetre: a Tisza István indítványa alkalmas arra, hogy a jelzett javaslatokat az egy éven belül le lehessen tárgyalni. Az eddigi hárszabálynak skartba tetétel, a parlamenti szolásszabadságnak megcsontítását jelenti ez az indítvány. Sem többet, sem kevesebbet.

És most, ebben a történelmi nevezetességű időpontban a parlamenti szolásszabadság tetemére hívjuk gyilkosait. Ki az? Kétségtelen, hogy a miniszterelnök — a magyar miniszterelnök! — kezében van a gyilkos tör. De mégis az obstrukció tucatjának jelenlétében: buzog a sebből pirosan a vér.

Tisza István halálos dőfést ejtett a parlament szabadságára. Hogy indítványa csak bizonyos javaslatokra és csak egy évi időre terjed, az nem változtat a dolog érdemén. Igaz, hogy ma az állami élet működéséhez szükséges törvényjavaslatok elintézésére is kívánja Tisza a klotürt; de hol van a garancia arra, hogy ez az ideiglenes klotür nem közzönt be ezentul minden olyan alkalommal, mikor a kormány kényes helyzetben van, nem közzönt be szabadságrontó erejével — talán szintén csak ideiglenesen — olyan javaslatok keresztülhajszolására is, melyek az egész nemzetnek ellenére és kárára terjesztettek be, nem közzönt be olyankor, mikor egy alkalmatlan ellenzék megtörésére kényelmesnek találja egy lelkiismeretlen kormány és egy szervilis többség. Nem, sehol nincs már biztosíték erre, mert éppen ezt a biztosítékot zuzza össze a Tisza indítványa.

Ha valóban csak bizonyos javaslatokra és meghatározott határideig alkalmazzák is az ideiglenes klotürt ezuttal, még akkor is a maga ijesztő fenyegetésével mered elénk a precedens, az a precedens, mely lehetővé teszi, hogy ezt a klotürt minden miniszterelnök a mindenkor többség segítségével életbe léptesse és ezzel a hárszabálynak a parlamenti szolásszabadságot biztosító rendelkezéseit pozdorjává törje. Melyik miniszterelnöknek fog gondot okozni az erőszakos rendszabály behozatalának indoklása. Melyik többség fogja megtagadni hozzájárulását ura és parancsolója akaratától? És melyik tényezője a nemzetnek verhet vissza ezentul netalán nemzetellenes törekvéseket, ha a képviselőház nem verheti vissza? Ha egyszer, ugy másszor, akárhányszor is megtörténhetik az, hogy a parlament szolásszabadságát megkurtyítják. Obstrukció többé nem lesz. Parlamenti forradalom nem lesz. Ha lé-

tében támadják meg a nemzetet: csak véres forradalom, csak a fegyverek ereje verheti azt már csak vissza — a képviselőház ellenszegülése, az alkotmány ereje nem lesz erre már biztosíték.

Ez a lesújtóan szomorú jelentősége a Tisza mai indítványának — ha elfogadják, ha életbe léptetik. Hogy a többség elfogadja — ki kételkednék abban? De hogy rákérül-e a sor elfogadására, hogy életbe léptetik-e: az az obstrukciótól függ. És lehetetlennek tartjuk azt, hogy a tizenkettedik órának ebben a legutolsó percében a józan belátás, a nemzet érdekében és a parlamenti szolásszabadságnak megértése fölül ne kerekedjen ennek a kicsiny csoportnak elkeseredettségén, macacsságán, ellenszenvén. Akkor az a d h o c, de bármikor alkalmazható klotürnek réme elmúlik tőlünk. Ha az obstrukció még most sem enged, akkor büntársává lesz a kormánynak ebben a szabadságyilkolásban.

A hárszabályok ideiglenes megcsontításánál Tisza Istvánnak vannak tehát büntársai és a bün felelősségének terhét talán sikerülend ezekre hárítania. De csak egy bizonyos mértékig. Mert megindokolhatja Tisza, hogy az újoncokra, meg a költségvetésre elengedhetetlen és égetően szükség van az országnak és ezért kívánja a klotürt. De a bün egész súlyát magára kell vennie, ha a hárszabályok végleges megváltoztatását célzó javaslatát is az ideiglenes klotür leple alatt akarja körösztülrőszakolni. Ez nem sürgős szükséglete az országnak, ennél nincs határidőhöz kötve a kormány s ha mégis a ma beadott ideiglenes módosítás értelmében akarja letárgyalatni ezt is, az a törvénytelenységnek és az alkotmányrontásnak akkora mértéke, hogy mellette nem maradhat más, mint egy mindenre kapható majoritás, ellene pedig meg kell mozdulnia az egész országnak. Ezzel az eljárással Tisza — mint az Auerbach pince Siebel-jei — kicsorgatja a nemzet türelmének serlegét és tüzes láng fog feléje csapni belőle.

Azt az erőszakot, melyet Tisza a sürgős javaslatok letárgyalása céljából akar a hárszabályokon elkövetni, várta az ország, talán meg is bocsátja a közvélemény és fölöslegessé teheti az obstrukciók csoportja. De azt az erőszakot, mely a hárszabályok végleges módosítását akarja kicsikarni, azt meg nem bocsáthatja az ország és azt lehetetlen kell tenni a képviselőház minden lelkiismerettel bíró tagjának összefogásával. Mert ha szentnek és sérthetetlennek tartunk minden törvényt, melynek kezdeményezője a képviselőház, még szentebbnek és sérthetlenebbnek kell tartanunk a hárszabályt, mely lehetővé teszi, hogy a hozott törvényekben valóban a népképviselő szabad és meg nem kötött akarata nyilvánuljon meg.

A villamos-erő-vállalat ügyéről.

Kolozsvár, márc. 6.

A villamos-erő ügyére, illetőleg arra a kérdésre, hogy a kolozsvári gázgyárral szemben egy konkurrens-vállalat létesítésének, hogy ekép a gázgyár évtizedes visszaélésének végét vethessük, mely a közvilágítás és magánvilágítás áráinak példátlan felcsigázásában és mégis rossz kiszolgálásában állott: — ez a lap: az „Ujság” hívta fel legelőször a közfigyelmet. Egyszersmind reá mutatott arra is, hogy a villamos-erő behozatala nemcsak a köz- és magánvilágítás számára olcsóbb és jobb forrásokat van hivatva teremteni, de a motorikus célokra szolgáló energia útján a város ipara és általános gazdasági élete, jövő fejlődése tekintetéből, egy oly serkentő és fejlesztő erőfő nyer, melynek, mint ilyennek értékét egyelőre fel sem lehet becsülni.

De nemcsak ez a fontos.

A mint erre ez a lap több ízben rá-

mutatott, azokban a cikkeiben, melyek e sorok írójáról, s különböző szakértők tollából a kérdés fejlődési fázisaival párhuzamosan megjelentek, egy villamos centrale létesítése által a város nemcsak azt érheti el, hogy a gázgyárnak teremten konkurrenciát s az avval kötött rossz szerződés békéből is felszabadul és ekként a világítás árát a minimálisra leszállíthatja — hanem e mellett egy oly vállalat birtokába is juthat, — mely egyelőre beláthatatlan fejlődési képesség mellett, egy a város számára dusan gyümölcsöző jövedelmi forrásává van hivatva válni s így egyike azoknak a hathatós eszközöknek, melyek a város pótdadós gazdaságának, egész rossz financiai berendezkedésének új és egészséges alapokra fektetését teszik lehetővé.

Ime: ebben van a létesítendő villamos energia-telep óriási fontossága.

Ezért tehát igen is indokolt ez az érdeklődés és az a szigorú ellenőrző figyelem, a mivel eme kérdés megoldásának minden fázisát kísértük.

Bennünket ebben a kérdésben két fő szempont vezetett.

Az egyik: a kérdésnek erőlyes előre vitele s ekként minden akadálynak, intrikának, elposványítási törekvésnek, a mely azt szükség nélkül hátráltatná s csak a gázgyár malmára hajtáná a vizet: feltárása, ellenőrzése, ha kell, kiméletlen leicázása és az ntól való elhárítása.

A másik: a kérdés minden fázisának alapos megfontolása, a város érdekeinek folytonos szemmel tartásával; az a körültekintő, komoly kritika, mely egyfelől a város megóvja a sötétbe ugrástól, a kockázattól, az elhirtelenkedéstől, vagy az olyan lekööttségől, melyre nézve a fatális gázszérződésből nyertlen gyászos tapasztalatokat.

Könnyű belátni, hogy egész publicistikai működésünkön ez a két principium vörös fonáként húzódott végig s ez ugy hisszük, az egyedüli mód vala, mely mellett egyedül a város érdekeit szemmel tartó hirlapiról kötelességünket teljesíthettük.

Ez volt az oka annak, hogy kemény kritikával támadtuk meg (s e tekintetben utóbbok voltak) a tanács abbeli eljárását, midőn minden előleges pályázat mellőzésevel, a Szájbely és Mandel-féle ismeretes szerződési tervvel azok kezdetleges (és a jelenlegi szakértő vélemények szerint, még ismételtlen kiegészítést alakjában is felszög) energia-telepét akarta a város nyakába rázni s ezzel — talán öntudatlanul és önkénytelenül is — egyszersmindkorra bevágni a világítási kérdés egészséges megoldásának az útját.

Ez volt az oka, hogy nem kevésbé erős kritikával dorongoltuk meg nekik annak a híres, torzszólt pályázatnak, melyet a tanács bölcsesége annak idején jónak látott kihirdetni a város kompromittálása végett s melynek általunk előre megjósolt eredménye tényleg az lett, hogy a város esztendőközön át nem birt az összehasonlítás alap minden híjjával szűkölködő pályázati eredmény tömkelegéből, a merőben különböző alapokra és financiai számításokra baszított ajánlatok s ezek mellett megindult agitációk hirtárból kiszabadulni.

Ennek az álláspontunknak volt a kifejtés az is, hogy mind végig nem csak nem foglaltunk állást egyetlen pályázó cég ajánlata mellett sem, hanem mindenütt reakoppintottunk azokra a körmökre, melyek az erre egyedül illetékes szakértők nyilatkozatai előtt: itt-ott pártfogolták számára o hajították a közhangulatot előkészíteni, vagy plane a gesztenyét még sületlenül a tűzőből kikaparni.

Ebből az álláspontunkból folyt le az is, hogy a kérdés minden döntő stádiumában a lehető legszelebb körről nyilvánosságot követeltünk s épp ebből a szempontból felletle libáztattuk a tanács azon legutóbbi érthetetlen eljárását is, hogy a beszerzett szakvélemények nyomtatását ellenezte, pedig e véleményeknek nézetük szerint épp az a hivatása, hogy az égy eddigi helytelen vezetése és amaz ominóznus pályázat által teremtettt chászba világosságot hozzon és végre oly szilárd talajra helyezze a kérdést, a melyen megnyugvással építeni és haladni lehessen. Az ennek bázisul szolgáló hivattott szakvélemények nyomtatását ellenezni: annyit tesz, mint gyamossá tenni azokat a véleményeket s ez által újabb bizonytalanság érzetét kelteni a közvéleményben.

Azért örömdünk rajta, hogy a tanács sürgőseinek engedve, végre kinyomatta azokat s így alkalmat adott arra, hogy a szakértők vézett munkáját áttanulmányozzuk s meggyőződjünk arról, hogy azok minő munkát végeztek.

Mindenek fölött megnyugtató benyomást tesz reánk, hogy a szakértő urak nem fogadták el a beadott ajánlatok egyikét sem s munkálatukat nem pazzal kezelték meg, hogy az egyes pályázatok viszonylagos becslés és értékelt állapítsák meg: hanem azon, hogy a legalaposabb és aprólékosabb utánjárassal, személyes tapasztalatok, helyszíni szemlék, mérések és adatgyűjtések által arról szereztek meggyőződést:

1., hogy Kolozsvár városának specialis

viszonyai minő mértékű és minőségű villamos berendezést tesznek szükségessé: — szóval: mi a szükséglet?

2., azután pedig: minő eszközök és források állanak rendelkezésre ezen szükséglet legcélseztübb és gazdaságosabb kielégítésére?

Már ez magában meggyőz bennünket arról, hogy itt egy alapos és bizalomra méltó munkálattal állunk szemben. Ebben a hitünkben aztán csak jobban megerősít az, hogy az ily alapossgággal vézett előmunkálat eredménye arra a conclusióra vezetett, hogy a szakértők a beadott eredeti ajánlatok egyikét sem tartották elfogadhatónak, mert a rendelkezésre álló vízerőket vagy túl becsülték, vagy semmibe vették. Az eredmény tehát negatív.

Ezzel a szakértő urak kapott megbízatásukat kimerítettnek is tekinthették volna. Am lelkiismeretességük bizonyítéka, hogy szükségességnek találták pozitív eredményt is elérni s e végre rámutatni arra, hogy egy helyes pályázat minő direktívák szerint volna keresztül viendő.

S nézetünk szerint ekkor tették a városnak az igazi becses szolgálata: mezt ez által hoztak rendszert, biztos irány vonalat abba a kapkodásba, melyben az egész kérdés időig hanyódtott.

Igy lévén a dolog: most már túl estünk volna az első — talán legnagyobb nehézségen.

De azért most már nem kevésbé nehéz és fontos két probléma előtt állunk.

Az egyik: a szerződés megkötése és a másik: annak a jogi viszonyoknak a rendezése, melylyel a gázgyárral szemben állunk.

Nézetünk szerint az az egész kérdés, hogy a városnak haszna és pedig jelentékeny haszna, valódi új jövedelmi forrás legyen ebből a villamos műből: azon fordul meg, hogy minő módon köttetik meg a vállalkozó céggel a szerződés?

És épp ezért itt már óva intünk minden irányadó tényezőt az elhamarkodástól.

Ennek a szerződésnek minden intézkedését, minden pontját a lehető legkörültekintőbb gondossággal kell mérlegelni. Hiszen a gázgyárral szemben fennforgó mizeráknak is — egyedül egy rossz szerződés az oka, semmi más.

Ennek a szerződésnek igen természetesen ugy kell megoldva lennie, hogy abban teljesen méltatva, előre látva és megoldva legyenek azok a feltételek is, a melyek által a gázgyárral szemben fennálló obligó alól leendő felszabadulásunk biztosítva legyen.

De másfelől a szerződésnek olyannak is kell lennie, hogy az egyfelől a városnak a leendő vállalkozó céggel szemben mind-nem képzelhető édekét megvédje s másfelől az azal szemben minő függetlenebb és teljesebb cselekvési szabadságot biztosítson.

Hogy ezeket a nehéz kérdéseket miképp véljük megoldani, arról közelebb.

Dr. X.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

Budapest, márc. 5.

Az erőszak a Házban.

Még az irgalom fosztulásának is van határa. Ha a várakozás, az aggodalom, a szenvedélyes fölindulás elérte a telőpontját, akkor természetesen legbeál valami eredmény. S csak az indító okoktól függ, vajjon ez a halotti takarója is a felháborodásnak vagy csak parányi szünet, amely után a harag, a felháborodás tűzhányója elemi erőre tör ki s elsöpri mindazt, ami az útjába áll.

Tisza indítványát ma felolvasták. Botrányos, türelmetlen támadás a szolásszabadság ellen: az első három sorból már kétség sem fér hozzá. De a hetek óta izzó leckéből még nem alakult ki teljesen ebben a perében a közvetlen impresszió s a figyelem, amelylyel a favágó munkáját nézték, aki a szekercével nekimegy az alkotmány tőlgénynek, lefoglalta a kedélyeket annyira, hogy azok a jelenetek, amelyektől annyira rettegtek minden oldalon, elmaradtak.

Tegyük közzé: szerencse, hogy elmaradtak. A magyar alkotmány ellen intézett támadást nem széccákkal kell visszaverni. Tiltakozzék méltósággal és ellenállhatlan erővel a parlament, akkor a reakció sötét lovagja hiába próbálkozik elfojtani a szolásszabadságot s ezzel porba tiporni a magyar alkotmány legnagyobb erősségét!

Tisza indítványa.

Az ülést Perczel Dezső elnök háromnegyed tizenegy óra körül nyitotta meg. Halotti csend volt a teremben, a mikor a

jegyzőkönyv hitelesítése után a következőket mondta:

— Szombat lévén, felolvasom az indítványt és az interpellációs könyvet.

Hertelendy László jegyző száraz hangon kezdte dárálni:

— Jelentem, hogy az indítványkönyvben csak Tisza István miniszterelnöknek bejegyzése van a hárszabályok ideiglenes módosításáról.

Holló Lajos felállott:

— Vajjon az elnök benyújtotta irásban az indítványt.

— Igen! — válaszolta Perczel.

— Akkor kérjük felolvastatni!

Nagy zavar támadt az elnöki emelvényen. Pár pillanatnyi habozás után az elnök

újól megszólalt:

— Az indítványt a szobában feletem.

Két percre felfüggesztem az ülést, amíg elhozom az indítványt.

S azután Endrey Gyula jegyzővel el is ment érte.

Perczel Dezső csakugyan hozta is az indítványt, a mit Hertelendy László olvasott fel. Az így hangzik:

Indítvány.

Tekintve, hogy a jelenleg érvényben álló hárszabályok a képviselőház egy része által rendszeresen üzött obstrukció által előidézt változott helyzetben céljuknak többé meg nem felelnek és azok további fenntartása a nemzet legszentebb érdekeit és magát az alkotmányt is veszélylyel fenyegeti, minőlfogva egy oly szervez hárszabályrend megalkotása, mely a szolásszabadság sértetlen megóvása mellett a képviselőháznak rendjét, méltóságát és munkaképességét biztosítsa égetően sürgős szükségét képez, tekintve másrészt, hogy ugy magának ezen hárszabályreformnak keresztülvitele, mint az állam mindennapi szükségleteinek kielégését előző s az ország mérhetlen kárára elintézetlenül feltorlódozt törvényjavaslatok gyors letárgyalása s ezáltal összes alkotmányjogi és közgazdasági viszonyoknak a fenyegető anarchiából való megmentése csak ugy remélhető, ha a létező hárszabályoknak ezen célból ideiglenes hatálylyal bíró rendkívüli intézkedésekkel való kiegészítése útján a nemzeti akarat gyors érvényesülése biztosíthatik, a következő indítványt adom be:

Határozzák el a Ház, miszerint az 1903. és 1904. évi indémnitási, költségvetési és újoncmegajánlási valamint az újonclétszám változtatlan megállapítására vonatkozó javaslatok továbbá az ország pénzügyi és közgazdasági viszony egy évnél hosszabb időre nem terjedhető ideiglenes rendezését célzó törvényjavaslatok és a megalkotandó új hárszabálynak, mely azonban a törvényjavaslatok érdemleges tárgyalására vonatkozólag a klotürt nem hozha ja be, letárgyalásának tartamára, de legfeljebb egy évig terjedhető hatálylyal a létező hárszabályok akként egészíttenek ki, illetve módosíttatnak, hogy az elnök előterjesztése fölött az előzetes tárgyalás után a Ház legfeljebb két szónok meghallgatása után egyszerű szavazással dönt és ez alkalommal a törvényjavaslat előkészítésére kiküldött bizottság javaslata inkluziv terminust szavazhat.

Az egyes javaslatok tárgyalásának megkezdésekor vagy annak folyamán ötven képviselő javaslatára egyszerű szavazással dönthet a vita beárzása felett. (Felkiáltások: Gyálázat!) A Ház így vita nélkül, egyszerű szavazással meghatározza a szavazás idejét, melynek letelte után további tárgyalásnak helye nincs. Az összes javaslatok vita nélkül egyszeri szavazással a 228. §. 4. §-ának és 230. §. 2. bekezdésének hatályon kívül helyezése mellett, hozatnak meg (a harmadszori megszavazás nyomában a részletekben való elfogadás után foganatosítandó). És az ülés el nem oszlatható, míg a javaslat részleteiben is el nem fogadtatott. (Helyeslés jobbfelől. Nagy zaj a bal- és szélsőbaloldalon.) a 203. §. utolsó bekezdése hatályát veszti minden ülés anarrendre tűzött javaslat tárgyalásával veszi kezdetét a tárgyalás semmiféle okból és címen a napirend tárgyalására szánt idő letelte előtt meg nem szakítható. És a 196, 197, 204. és 206. §-okban körülírt teendők ezen idő letelte után az ülés végén intézendők el, a 207. és 223. §-oknak a tárgytól való eltérés kérésére, valamint a zárt ülés megtartására vonatkozó határozmányai hatályon kívül helyeztessenek. (Helyeslés jobbfelől. Nagy zaj és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Az elnök a 215. és 236. paragrafusok alapján való felszólalást — az ilyen felszólalások az idők kihúzása céljából történnek — egyáltalán megtilthatja, végre amennyiben a 255. §-ban említett rendezavarás, valamint az elnök elleni engedetlenség egyéb eseteiben azonnali intézkedés szüksége fogrna fenn, az elnök azt vagy azokat, aki vagy akik a rendezavarást vagy engedetlenséget folytatják, az ülésből kitilja. (Nagy zaj és mozgás a bal- és szélsőbaloldalon.)

Rakovszky István: No ez gázszól! (Felkiáltások jobbfelől: Rendre! Felkiáltások a bal- és szélsőbaloldalon: De ugy van, gázszól!)

Holló Lajos: Kimutatta a foga fehérét. (Ugy van! Ugy van! balfelől.)

Hertelendy László jegyző (olvassa): ... s ezen határozatát, valamint a Háznak a mentelmi bizottság javaslatát alapján hozott kizárólagos határozatát foganatosítani tartozik, egyúttal az ügyet a mentelmi bizottsághoz teszi át, amelynek a 255. szakaszban körülírt rendszabályoknak a rendzavarókra és engedetlenkedőkre való alkalmazását célzó indítványa a Ház legközelebbi ülésében a bizottság többségi s esetleg kisebbségi előadójának meghallgatása után vita nélkül egyszerre szavazással döntendő el.

Beadja Tisza István. (Hosszantartó élénk helyeslés és éljenzés a jobboldalon. Nagy zaj a bal- és szélsőoldalon.)

Idéig tartott az indítvány. A jobboldal alig helyeselt, de az ellenzék sem szabadította fel a felindulását. Legizgatottabban a néppárt viselkedett s éppen ennek a felháborodása nem volt teljesen szavahihető.

Rakovszky István folyton közbeszóval kísérte a jegyző felolvasását! — Gassz! Ezt nem tűrhetsz!

Majd a végén egyszerre Szederkényiek felé fordult: — Kérjétek zárt ülést!

Molnár apát is segített neki, de Szederkényiek ezuttal mást gondoltak. Vagy nem voltak elegend. Így a zárt ülés ezuttal elmaradt.

A ház válasza.

A pillanatnyi szöcsendet felhasználta az elnök, aki felolvasta az interpellációs könyvet s azt javasolta, hogy az interpellációra délután fél három órakor térjen át a ház.

Holló Lajos: Két órakor!

A ház úgy határozott, hogy fél háromkor térnek át az interpellációra.

Ezután következtek a választások, melyeknek eredménye a következő:

Megválasztottak: A III-ik bíráló bizottságba: Gál Sándor, a IV-ik bíráló bizottságba: Gajdó Géza, a VI-ik bíráló bizottságba: Katona Mór, a közgazdasági bizottságba: Bujaonovich Gyula, a közigazgatási bizottságba: Haydin Imre, a véderő bizottságba: Fierzi Béla, a zárszámadási vizsgáló bizottságba: Greskovich Vilmos és Telecsky Kristóf.

Az állami anyakövekről szóló 1894. évi XXXIII. törvény cikk módosításáról szóló törvényjavaslat tárgyalására kiküldött bizottságba:

Ballagi Géza, Baross Jusztin, Boncza Miklós, Bernáth Béla, Fischer Sándor, Heintz Hugó, Hellebronth Géza, Hódossy Imre, Issekutz Győző, Károlyi Antal, Kelemen Béla, Komjáthy Béla, Nagy Ferenc, Neumann Ármán, Nyegre László, Pátyánszky Elek, Polányi Géza, Rohonyi Gyula, Salacz Gyula, Schmidt Károly, Simonyi-Semadam Sándor, Szalay László, Szivák Imre, Ugron János, Vesztér Imre, gróf Vilczek Frigyes, báró Vojnics István, Zsámbokréthy Emil.

A választások után Okolicsányi László és Várdy Károly mondja el záróbeszédét.

Molnár Jenő szólal fel ezután, ki kijelenti, hogy az eredményes munkálkodást maga is kívánja, de a Tisza módosítását ellenzi, mert nem lát a miniszterelnökben a parlamenti szabadság tiszteletben tartására garanciát.

Ezután az interpellációk rendjén Hieronymi kereskedelmi miniszter kijelentette, hogy a Duna és Tisza között szervezett csatorna mielőbb létesítteti fog.

Ülés vége 3 órakor.

A japán—orosz háború.

— Express tudósítás. —

Budapest, márc. 5.

Budapestre ma a következő táviratok érkeztek az orosz—japán háborúról:

London, márc. 5.

New-Yorkból jelentik a »Berliner Lokal-Anzeiger«-nek: Báró Syemataun volt japán külügyminiszter, Itó mánri veje kijelentette egy interviwben, hogy a háború színtérféje valószínűleg Mandzsuriában és Kelet-Szibériában lesz. Az a nézet, hogy Korea egy olyan hatalom, amely megfelel az orosz-francia szövetségnek, merően nevetséges. Japán barátságos viszonyt akar fenntartani Franciaországgal. Franciaország magatartása eddigig abszolút korrektnak és teljesen kifogástalannak mondható. Japánnak egyáltalában nincsen szándéka más országokat a konfliktusba bevonni.

Port-Arthur ostroma.

Varsó, márc. 5.

A »Dziennik Pozanski« című lap Pétervárról kapott értesítése szerint, az orosz sereget utasították, hogy a lakosságok már most készítsék elő Port-Arthur esetleges elvételére. Már is pedis az orosz sajtó, hogy abban az esetben is, ha a japánok bevennék Port-Arthurt, ez csak a japánok momentán eredménye és pusztán morális előnyökkel jelent. A »Novaja Wremja« és a »Rusz« már azt is jelzik, hogy az erősségnek a japánok által történt elfoglalása csak az igazság aktuális volta. Nem szabad elfelejteni, hogy a japánok már 1895. és így nagyobb előjoguk van az erődhöz, mint az oroszoknak. Egyebekben is — ilyen folytatják — Port-Arthurnak, mint erősségnek, csekély stratégiai értéke van, mert az egész félzsígot erős katonai védelem alatt áll és a parti vonalakat fortifikációkkal kellene megvédeni, ami horribilis anyagi áldozatokba kerülne, amelyek a haszonnal semmiféle arányban nem állanak.

Az orosz-kinai bank előkészületeket tesz, hogy Mukdenbe költözzék át. Asszonyok és gyermekek már készen vannak az elutazásra. Fölteszik, hogy a hajóraj, mihelyt a folyó jégmentes lesz, megérkezik, ami körülbelül 14 nap múlva várható. Lehetetlennek tartják az oroszok a part megvédelmezését és el vannak készülve rá, hogy a fővasúti vonalra vonulnak vissza és az ország

belsejében a japánok előnyomulását egy nagy csatával akarják feltartani. Tartani akarják a vasutonalat, a mely Mukdent Port-Arthurról köti össze. Azonban — úgy látszik, — hogy az oroszok a vasutonalat exponált helyzete miatt el vannak készülve arra, hogy Port-Arthurt a japánok a szárazföldről zárják körül és úgy ostromolják az erődtől.

Nyugalanság Perzsiában.

Pétervár, márc. 5.

Magántáviratok jelentik Teheránból, hogy Perzsiában nagy a nyugalanság. A keleti határra 30.000 főnyi katonaság indult.

A zsidók sora Oroszországban.

Berlin, márc. 5.

Egy Kiewben megjelenő folyóirat közli, hogy egy zsidó orvosnak anyja és testvére parancsot kaptak, hogy hagyják el Kiewet és költözzenek olyan helyre, ahol a zsidók a rendelkezések értelmében lakhatnak. A kiutasítás azért történt, mert a zsidó orvos a kelet-ázsiai harcra van s így hozzátartozói nem maradhatnak ott, a hol eddig is csak orvos fiuk, illetőleg testvérük érdemeinek elismerése révén lakhattak.

A cár levele Edvárd királyhoz.

London, március 5.

Báró Benckendorf nagykövete Edvárd királyt ma hosszú kihallgatáson fogadta. A nagykövet hír szerint átadta a cár sajátkezű levelet az angol királynak. Ebben a levélben Miklós cár sajnálkozását fejezi ki a bátor kitörése felett és Japán körüljárását a történetekről.

Orosz csapatszallítások.

Berlin, március 5.

Pétervárról táviratozzák a »Berliner Tageblatt«-nak, hogy a csapatszallítások gyorsan és fennakadás nélkül haladnak. — Nagyon orosz sereg utban van Korea felé. — Orosz katonai körökben nem tulajdonítanak annak semmi fontosságot, hogy japán csapatok szállottak partra a Possiet-öbölben.

Pétervár, március 5.

Pflug tábornok tegnapi távirata szerint Port-Arthurt az Enkauban minden csendes. Szentanuk tanuskodása szerint a csemulpoi szigetek között egy rövid idő előtt elsüllyedt hajó roncsai hevernek.

A japán császár távirata.

London, március 5.

A Standardnak jelentik Tokióból tegnapi kelettel: A japán császár 2-án táviratot intézett a koreai császárhoz, amelyben értesíti, hogy azért izentek hadat, hogy állandóan biztosítsák a békét Kelet-Ázsiában és örömeinek ad kifejezést az utolsó egyezmény megkötéseért, mely bizonyosan még nagyobb barátságra vezet a két ország között. A japán császár azt reméli, hogy a két ország viszonya még szorosabb lesz és köszönetet mond a koreai császárnak és két fiának a japán csapatok javára való adakozásukért.

A japán választások.

London, március 5.

A Standard híre szerint majdnem befejezést nyertek az általános japán képviselőházi választások. Eddig megválasztottak 130 alkotmányos pártit, 96 haladó pártit, 17 független és 63 kisebb frakcióhoz tartozó képviselőt.

A választói jog reformja.

A képviselőválasztók névjegyzékének kiigazítása.

— Saját tudósítónktól. —

Kolozsvár, márc. 5.

Gróf Tisza István leiratot intézett városunk tanácsához, melyben utasítja tanácsunkat, hogy a képviselőválasztók jogi terjesztése érdekében sürgősen foganatosítsa a népszámlálást, ezen munkálata azonban csak a 20 éven felüli polgárokat vegye be.

A miniszterelnök e leiratában, — melytől minden törvényhatóságnak megküldött, — a képviselőválasztói eljárás és választói jog reformját a legfontosabb és legsürgősebb feladatnak jelezve, szükségesnek tartja, hogy a kérdés nagyságossága miatt a szükséges adatok, melyek jelenleg nem állnak rendelkezésre az összes 20 éven felüli magyar honos polgári férfi népességre vonatkozóan helyettesítsenek.

Az adatgyűjtést a m. kir. központi statisztikai hivatal fogja vezetni s minden állampolgár a fennálló törvényes rendelkezés alapján köteles a szükséges adatokat a rendelkezésre bocsátani s erre a törvény erejénél fogva kényszeríthető is.

Az összes nyomatványokat a statisztikai hivatal díjtalanul bocsátja a törvényhatóság rendelkezésére, sőt minden egyes kitöltött számláló lapért 4 fillér költség-értérmetnyit fog fizetni, mely az összeíró közegek munkájának díjazására szolgál.

A leirathoz részletes utasítás van mellékelve, melynek értelmében az összeírás a népességnek 1904. évi március hó 15-iki állapotára szerint teljesítendő s az összeírás 1904. évi március hó 15. és 30. között hajlandó végre. Az összeírás használatára számláló lapok a következőképpen tartalmazzák: 1. Mikor született? 2. Mi a foglalkozása? 3. Milyen az anyanyelve? 4. Mennyire terjed a magyar nyelv ismerete? 5. Milyen a műveltsége? 6. Van-e választójoga? 7. Mennyi adót fizet?

A tanács ezután fogja megállapítani az összeírás módjait, melyről hirdetmény útján értesítik a közönséget.

Itt említjük meg, hogy az 1905. évi választó névjegyzék kiigazításáról szükséges előintézkedések megtétele s az összeíró köldtségek megalkatása tárgyában Kolozsvár város központi választmányának tegnapi délelőtti Szavcsina Géza polgármester elnöke alatt ülést tartott.

Az ülésen jelen voltak: dr. Czikmántori Ottó, Dobó Antal, Ferencz József, Gáman Zsigmond, Koleszár Sándor, Pollák Lajos, dr. Török István és dr. Esterházy László főjegyző választmányi tagok.

A központi választmány egyelőre felfüggesztette az összeíró köldtségek munkálatainak tényleges foganatosítását, mert a választó névjegyzék az előző év adókievetési munkálatai alapján igazított ki és az 1903. évre az adókievetési munkálatok, — a költségvetési törvény le nem tárgyalása miatt —, nem voltak joghatályosak elkészíthetők.

Az összeíró köldtségek a következőképpen alakították meg: A belvárosban: Merza Gyula, dr. Széchy Ákos, Tanács József; külközép külmagyar kerületben: Biró János, Koleszár Sándor, Nagy Kálmán; külső kerületben: Ferencz Gyula, Péterfi Zsigmond, Székula Ákos; kétvízközi kerületben: Pollák Lajos, Székely Miklós, Virányi István; hídelvei kerületben: Elek Gyula, Török Sándor, dr. Veress Lajos és a kolozsmonostori kerületben: Michl Ignác, Nagy Dezső és dr. Szentkirályi Ákos. Az összeíró köldtség munkálatai megkezdésének idejéről a nagyközönséget annak idején hirdetmény útján fogja értesíteni.

UJDONSÁGOK.

Kolozsvár, márc. 5.

Lila-dalok.

I.

Érzések, vágyak, vad szenvedélyek
Dalban tobzódnak lelkeim át,
Sohajok, könnyek gyötörnek, áznak,
Álomlások ölelnek át.

Csókban és dalban fürdik a lelkem,
Lázasan, izzón, rézgélőn
S jórak egy lányval bíbor-özönben.
Gloria-fényben, a kony időn...

II.

Oda megyünk, ahol virágja nyílik
Két lángoló, két álmodó szívnek.
Oda megyünk ahol dalok regélik
Örök hevet a szerelem tűzének.
Oda megyünk a sejtelmek honába,
El, elfeledni a való világot,
Fürdünk a nap vakító sugarába,
És tépünk örök viruló virágot.

A lelkem érzi jöttét a tavasznak,
A rügy kihajt, zöldül a lombok ága...
Eljősz velem... itt, itt Te nem maradhatsz.
Elviszlek el a karjaimba zárva,
Hogy csókjainkat senki meg ne sértse,
Ölekezésünk senki meg ne lássa,
Vegyükön csókunk madár énekébe
És sohajunk a szellő sohajába!...

Peterdi Andor

Az élelmiszerek drágasága.

Lapunk tegnapi számában megjelent ily című hírdő élénk vizsgálatot keltett nemcsak a közönség, hanem a mérsáros körében is. Utóbbiak köldtségek küldötték szerkesztőségünkbe, mely őket adta a hus drágulásának. Kénytelenek voltak a hus árát 8—20 fillérrel különként felemleni, mert a vágó marha ára városunkban 30 százalékkal emelkedett. Ennek oka abban keresendő, hogy a kolozsvári mérsárosok beszerzési piacát képező vidék a takarmány drágasága, a sok marha és sertés zárlat miatt nagybárá felhagyott a vágómarha tenyésztésével s a nagy kereslettel szemben a kínálat felette csekély. Ehez járul még az, hogy a városi vágóhid használatának díja, a fogyasztási adó, a hűtő díjak mind újabb és újabb terheket jelentenek, melyek egyaránt arra szolgálnak, hogy a hus árát emeljék. Eppen a marhák drágasága és a sokféle díj fizetése eredményezte azt, hogy a kolozsvári vizező mérsáros és hentes ipar hanyatlásnak indult.

Addig is, míg az árucsarnokok felállításának, a piaci drágaság megszüntetésére más irányban kellene intézkedéseket tenni. Ugyanis a drágaság egyik legfőbb oka az, hogy a vidéki termelők által városunkba beszállított élelmi cikkeket ügyességük és sokszor toladósuk révén a kofák kaparintják el a fogyasztó közönség elől, mely azán kénytelen a kofákban busás hasznót fizetni. Minthogy pedig a vidéki leguagyobb tömegben a hétfői és csütörtöki heti vásárokról szokta áruit városunkba beszállítani, szabályrendeletileg meg kellene tiltani a kofáknak, hogy ezeken a napokon a termelőknek behozott áruit megvásárolják. Így aztán lehetővé tételnek, hogy a közönség is első kézből vásároljon, olcsóbban jusszon szükségleteihez.

— (Városi közgyűlés.) Kolozsvár sz. kir. város törvényhatóságát rendkívüli közgyűlésre hívja össze a polgármester e hó 8-ára. Tárgy: »Szakértői vélemény és javaslat a villamos erő szállításiára beérkezett ajánlatok tárgyában a szakbizottságok laiaslatával.« Ismételt kifejezést adtnak ama nézetünknek, hogy a kérdésnek ilyen sürgős keresztültelajását legalább is furcsának találjuk. Hangsúlyozzuk azt, hogy magát a villamos kérdést mi magunk is sürögőnek tartjuk, de azt valljuk, hogy egy ily nagyfontosságú ügyről egy-két nap nem

számíthat. A szakosztályok kimondották, hogy a véleményes jelentéseket kinyomtatják, hogy a kommunális tagoknak alkalom legyen azt kellőleg áttanulmányozni. Ezt pedig azért határozta el a szakosztály, hogy annak valamely praktikus értéke is legyen. Ha pedig a közgyűlés e hó 8-án tartják meg, akkor kár volt a nyomtatási költségért. Mert a két ívre terjedő jelentést csak ma, vasárnap kapják kézhez a bizottsági tagok és mivel valószínűleg a kommunális tagságon kívüli egyéb mellékfoglalkozásuk is van, ennél fogva azt kedd délutánig még csak el se olvashatják, annál kevésbé alkothatják meg arról véleményüket. Ezzel a rendkívüli közgyűléssel tehát kár volt olyan nagyon sietni, ha vannak is olyanok a kiknek ez a kérdés rettenetesen sürgős. Tudatában annak a nagy felelősségnek, mely ebben az ügyben a kommunálisra hárul, azt méltán elvárhattuk és megkövetelhetjük volna, hogy ennek az u. n. véleményes jelentésnek áttanulmányozására legalább egy heti időt adjanak a törvényhatósági bizottság tagjainak és egyáltalában nem késett volna el a dolog, ha a rendkívüli közgyűlést p. o. szombatira hívták volna össze. Ez a véleménye különben több törvényhatósági bizottsági tagnak is és — mint értesülünk ez a vélemény indítvány alapján kifejezésre fog jutni a közgyűlésen is, a melyhez minden lelkiismeretes és a város érdekeit szíven viselő bizottsági tag, hozzá is fog járulni.

— (A magántisztviselők mai nagygyűlése.) Jelenlét napjuk lesz a mai vasárnap a kolozsvári magántisztviselőknek. Ma délelőtti 10 órakor, a kereskedelmi akadémia disztermében nagygyűlést tartanak, melynek célja, hogy megalkassák a magántisztviselők országos szövetségének kolozsvári bizottságát, hogy ez a szövetség önzetlen és fontos hivatást betöltő mozgalmában szintén jelentős részét kellő módon kivehesse. A kolozsvári magántisztviselők tömörülésének tervénél az összes helyi pénzüntézetek, számos nagyobb vállalatnak, biztosító intézetnek és kiválóbb cégeknek tisztviselőit ott láttuk s kíváncsok voltak, hogy egy a mai alakuláson, mint a helyi bizottság minden fontosabb akciójánál valamennyien teljes számban részt vegyenek! — A mai alakuló gyűlésre a szövetség központját Kreutzer Lipót kereskedelmi akadémiai tanár, a szövetség főtitkára, Iritz Miksa ügyvezető titkár és Koltai Máttyás, a szövetség tanácsának tagja képviselik. Utóbbiak a tegnapi esti gyorsvonattal érkeztek városunkba, hogy jelen legyenek a mai nagygyűlés aktusánál.

— (Napsugarak.) Jarunk a télben, a háztetőken még áll a hó, az utak szélén még szintén ott állanak a hórákások, — de az ég mosolyog és a szürke, borongó, téli fellegek helyett aranyos napsugarak csókolgatják a házak falát. Napsugarak, boldosok, játszi kedvelő ugrándoznak ide és oda és az ember, a kiknek untig elég volt a tél ékes gyönyörűségeiből, gyáva örömmel sietnek a korzó kedvesebb oldalára, oda, arra a felére, melyet játszi tráfáinak színelhelytől választottak a jeles napsugarak. Az arcokra kedv derül, a szemek mosolyognak, kacagnak az ajkák és a lépten-nyomon élénk tolszik egy-egy villogó nézésű cigányköllyök, friss hóvirágjával és legfrissebb ibolyáival. Ibolya... ha csak ennyi jutna a tavaszhoz, millió híve volna a szezonnak ilyen módon is. De ez az egy virágszál annyit minden egyebet is jelent, szívek és poéták dalraébredését, vágyak fakadását, sugaras álmok megszületését... napsugaras, bűvös márciust...

— (Március idusa.) A kolozsvári Március 15-iki állandó bizottság e hó 7-én délután 5 órakor az Emke főtitkari hivatalában ülést tart. Ez ülésre a bizottság bel- és kültagjai, valamint a tud. egyetemi kör elnöksége tisztelettel meghívatik. Különösen kérvén a kiküldött bizottságok tagjainak szíves megjelenését. Tárgyak: A Március 15-iki tünneplési programjának és a rendezés részleteinek végleges megállapítása. A március 15-iki bizottság új tagjai: Dr. Apáthy István, Gajdó Manó, dr. Kecskeméti István, dr. Cs. Papp József; kültagok: Dr. Asztalos Kálmán, Bartha Miklós, dr. Ferenczy Zoltán, dr. Csernátoni Gyula, dr. Halász János, dr. Hegedűs István, dr. Veress Endre. Kiküldött egyes bizottságok: Rendező-bizottság tagjai: Ábrahám Antal, Polcz Rezső és Feder Ottó. Rendfentartó bizottság Makoldy Győző tud. egyetemi kör elnök vezetése alatt hét tag. Pénztár-kezelő bizottság Böckel Károly, Sipos Károly, Szilágyi Lajos, Szucsáky Imre és Vincze István. A régi tagok névsora hírlapilag már közre tétellett. Somkerék község ünnep. Somkerék község március hó 15-én, a magyar szabadság hajnalának évfordulóján disztünneplést rendez. — A kolozsvári nemzeti színház ünnep. A kolozsvári nemzeti színház e hó 13-ikán tünneplési színpadán az ifjúság március idusát. A kissé korai tünneplő előadás tárgya Tóth Kálmán énekes színműve, Dobó Katica lesz.

— (A villamos világítás ügye.) Ezzel a kérdéssel — mint az már erről irt cikkünkben olvasható — az »Ujság« imárvan évek óta foglalkozik és valamelyes részt követelhet magának abból, hogy ez a

kérdés immár ide jutott. Nem tagadhatjuk meg magunktól annak konstátálását, hogy mi e kérdésben csupán a város érdekét tartjuk szem előtt és így annak hírlapi megbeszélését szükségesnek tartjuk. Mai cikkünk írója e kérdés behatóan ismeri, azzal évek óta foglalkozik és így teljes jogosultsággal hozzá szólhat a kérdéshez. Megjegyezni óhajtnék, hogy az előttünk lévő véleményes jelentést megbízásunkra egy szakértő is vizsgálat alá vette és szakértői nézetét már legközelebb módunkban lesz közölni, ami természetesen egyáltalában nem alterálhatja dr. X. fejtegetéseit.

— (Rákóczi-album.) Lapunk tegnapi számában már említettük volt, hogy a március 9-én megnyíló virágbazáron látható lesz az a diszes Rákóczi-album, melyet Tóvölgyi Margitnak, a múlt évben a Rákóczi-ünnepeken kifejtett lelkes honleányi működése emléktől állított össze Felszeghy Dezső, az illusztris poéta. A gyönyörű album külső díszével arányban áll belső tartalma. Az album aranyírádás Rákóczi színeivel ékített fődélét drágakövekkel körül fogott »libertás«-ból készült csatolt fogják egybe. Ami az album gazdag belső tartalmát illeti, Kolozsvár előkelő művészeinek festményei és illusztrációi teszik színessé és változatossá. A szebbnél-szebb képekhez pedig kizárólag az Erdélyi Irodalmi Társaság tagjai közül irtak emléksorokat, vagy magyarázatokat. Az albumhoz tartó Szászák Ferenc, a fiatal kolozsvári szobrász konstruált egy művészi gondolt szarkofagot.

— (Igazolt városatyja.) Mint megbízható budapesti forrásból értesülünk a közigazgatási bíróság megváltoztatta a dr. Öváry Elemér törvényhatósági bizottsági tag megválasztása ügyében hozott két elsőfokú határozatot s nevezett megválasztását törvényesnek jelentette ki.

— (Presbiteriumi ülés.) A kolozsvári ev. r.f. egyház presbiteriuma e hó 7-én délután 5 órakor a rendes helyen gyűlést tart. Tárgy: Az 1903. évi számadások megvizsgálása. Más keblű ügyek.

— (A kolozsvári iparosok védelme.) Számos panasz merült fel a kolozsvári iparosok körében azért, mert azok az idegen elárúsítók, kik a városok alkalmával Kolozsvárt is árujaik portékáikat, visszaolnak jogokkal és súlyos gyári árúval csapják be a közönséget, melyre olcsó árban árusítanak. E miatt a kolozsvári iparosok jó minőségű gyártmányait, melyek természetesen drágábbak, nem vásárolják. Ezt az állapotot megszüntetendő a főkapitány az 1884. évi XVII. t.c. 50 §-a alapján egy intézkedett, hogy mindazok az idegen elárúsítók, kik áruikkal hazi iparszerleg történt előállítását nem igazolják: az árusítástól el fognak tiltatni.

— (Közgyűlés.) Az Erdélyi Gazdasági Egylet alapszabályszerűt rendes közgyűlést Kolozsvárt, 1904. évi márc. hó 27-én vasárnap délelőtti 10 órakor fogja saját helyiségében (Petőfi-utca 7. sz. I. emelet) megtartani. A közgyűlés tárgysorozata a következő: 1. Elnöki megnyitó. 2. Az igazgatóválasztmány jelentése az egylet 1903-ik évi működéséről. 3. Pénztári jelentés az egylet 1903-ik évi zárszámadásáról, ezzel kapcsolatosan; 4. A szűnővizsgáló bizottság jelentése. 5. Az 1904. ők évi költségelőirányzat megállapítása. 6. Határozat a Gazdasági Egyletnek Országos Szövetségébe való belépés tárgyában. 7. A múlt évi rendes közgyűlés óta az egylet kebelébe lépett tagok bejelentése. 8. A választmány által esetleg átteendő ügyek.

— (A városháza újjáépítése.) A város már régen szükségét érezte annak, hogy a városházát kibővítsse s a városi hivatalokat lehetőleg egy épületbe helyezze el: elhatározta tehát, hogy erre a célra a városházával szomszédos Halfy-házat megvásárolja. Az erről szóló határozatot felterjesztették a belügyminiszterhez, ki leiratilag értesíti a város közönséget, hogy a Halfy-ház megvásárlását nem ellenzi. Egyben utasítja a várost, hogy a kötéendő szerződést mutassa be s ezzel egyidejűleg tegyen jelentést, hogy a ház vételárának fedezetéről miképen gondoskodott.

— (Dávid Ferenc-estély.) A New-York szálló terme zsufolásig megtelt tegnap este a Dávid Ferenc-egylet mindig népszerű estélyére. A mulatságon mindvégig a legelkeesebb hangulat uralkodott. A mulatságon részt vettek Kolozsvár szép leányai nagy számmal és csak a reggeli órákban ért véget a feszelen, kedves mulatság.

— (A Dávid Ferenc-Egylet) ma délután 4 órakor felolvasást tart az unitárius kollegium disztermében. A felolvasás tárgysorozata a következő: 1. Elnöki üdvözlés, mondja Fekete Gábor kir. táblai elnök, egyeteli alelnök. 2. Enekel a papnévnapok dalköre. 3. Dr. Kiss Ernő felolvasása: »A szó.« 4. Szavai Veress Ilonka k. a. 5. Enek. Duett. Felolvas Fanghna, Gyujtó Izabella: »A japánok társadalmi és vallási életéből.« cimen. 7. Enekel a papnévnapok dalköre. 8. Elnöki beszáró.

— (Az Erdélyi Múzeum-Egylet) közgyűlést március 20-án, délelőtti 9 órakor tartja meg az egyetem disztermében.

— (Felolvasás.) A kolozsvári izr. felolvasó egylet tegnap délután tartotta szép számú hallgatóság jelenlétében ez évben harmadik felolvasását. A tárgysorozat első pontját Zádor Bertalan hittanárban: »A zsidók számkivetése Spanyolországban« című felolvasása töltötte be. Élénk színekkel ecsetelte ama szomorú kor eseményeit s szembe állította a magyar zsidóság mai kedvező helyzetét a többi kulturálatlanok

elő zsidók kevésbé kedvező helyzetével. A hallgatóság mindvégig érdeklődéssel kísérte a felolvasást s annak befejeztével megőszte az előadót. Ezután Tompa Kálmán a kolozsvári Nemzeti Színház jeles tagja olvasta fel dr. Kiss Árnoldnak a költő-főrabbinak „Echod” című a zsidó hitéletből merített hangulatos, mely érzésű költeményét. A szép vers Tompa meleg és érzésteles előadásában nagy tetszést aratott az összes jelenlétűknél, kik hosszan megjellegtek és tapsolták az előadó művészt. Végeztül dr. Eisler főrabbi, az egyetlet elnöke, mondott néhány meleg szóban köszönetet a közreműködőknek és ezzel az érdekes felolvasó-gyűlés véget ért.

— (Műkedvelői előadás Dicső-Szent-Mártonban.) A magyar szent koronára országgyűlési területén működő Vörös Kereszt-Egyet, dicsőszentmártoni fiókja saját alapja javára március 12-én, Dicsőszentmártonban, a „Nemzeti Szálloda” összes teremében báró Apor Istváné, Baranyai Lajosné, gróf Bethlen Árpádné, Gyárfás Károlyné, gróf Haller Györgyné, öz. gróf Haller Jenőné, gr. Haller Jenőné, Pekri Sándorné, br. Rothenthal Henriké, öz. Szentkereszty Anna báróné, br. Szentkereszty Györgyné, öz. gróf Vay Ábrahámé, id. Apáthy Péter, báró Apor István, gr. Bathlen Árpád, gr. Beldi Kálmán, gróf Haller György, gr. Haller Jenő, Kovácsy Sándor, Nagy Pál, ifj. Patáky László, Pekri Sándor és br. Solymossy László védnöksége s báró Kemény Ákos és neje elnöksége alatt műkedvelői előadással egybekötött táncestélyt rendez. A műkedvelői előadás tárgya Herczeg Ferenc pompás vígjátéka, a „Kéz kezét mos” lesz.

— (Országos vásár.) Folyó hó 12-én országos kirakó vásár lesz Kolozsvárra. Ezt megelőzőleg pedig 9., 10. és 11-én átlavásár. Mindkettő, előreláthatólag, nagyobb forgalmú lesz, mert már most is nagy érdeklődés mutatkozik a vidéki részekről, a melynyben számos tudakozódás érkezett a hatóságokhoz a vásár napját illetőleg.

— (A Korszolozó-Egyet közgyűlése.) Az egyetlet a múlt vasárnapról a tagok részvétele miatt elmaradt rendezési közgyűlést ma déli 12 órakor tartja meg a vármegyeház árszaksziki ülés-terében. A közgyűlés egyik fontos tárgyát az elnök és alelnök választás fogja képezni. Először dr. Fabinyi Rudolf és alelnökké dr. Apáthy István vannak jelölve.

— (Bibliai ünnep.) A brit és kölföldi bibliai társaságának immár 100 év óta fennállásának és a hazánkban is kifejtett áldásos működésének örömeire, az egész protestáns világ és így a kolozsvári ref. egyházközösség is ünnepet tart ma, a hó 6-án, vasárnap, délelőtt fél 10 órakor, az egyház mindhárom templomában. 1. A farkas-utcai templomban tartandó ünnep sorrendje: 1. Gyülekezet éneke. 2. Ima, tarja Kenessey Béla, theol. igazg. 3. A női és férfiak éneke. 4. Alkalmi beszéd, tarja: Kenessey Béla, theol. igazg. 5. Gyülekezet éneke. II. Áznap délután 5 órakor, a theol. diszteremben: 1. Vonós négyes, előadják: 1. hegedű ifj. Csoma Imre, 2. hegedű Osaváth Gyula, viola Kis Zoltán, cello Feszler György. 2. A bibliai társaság ismertetése, dr. Kecskeméthy István theol. tanár által. 3. A női és férfi-ének éneke.

— (Erdélyi női-pár-egyesület Kolozsvárra.) Az Erdélyi női-pár-egyesület folyó március 20-án d. e. 11 órakor a női-páriskola nagytermében évi rendez. közgyűlést tartja, melyre az egyet tagjait tisztelettel meghívja. Tárgysorozat: 1. Előnk megnyitó. 2. Választmány évi jelentése. 3. Jelentés a múlt évi számadások vizsgálatáról és újabb számvizsgálók kiküldése. 4. 1904. évi költségvetés megállapítása. 5. Tiszttartó és választmányi tagok választása. 6. Indítványok. 7. Jegyzőkönyv hitelesítő bizottság kiküldése.

— (Vívó-estély.) Mint már jeleztük, Gerencsér-mesternek vívóiskolája ma d. u. 6 órakor a Ferencz József tudományegyetem torna- és vívó-terében vívó-estélyt rendez. A mesternek legjobb tanítványai fognak az alkalommal egy karddal, mint törrel aszszoni és iskolázn. Az iskola-vívást a mester következő tanítványaival fogja bemutatni: Heim Ernő, Vincze Albert, Blaicz M. Emil, Gyapay József. Asszoni fognak: Kunecz Ödön, Troyko Imre, Csenker Béla, Vuchetich Vuk, Percezy József, Zsakó István, Péterfi Tibor, Péterfi István. A szünet alatt lovag Pitoni Béla műkerékpározást fog bemutatni. Igen érdekes pontja lesz a műsornak Gerencsér mesternek tör-asszójának tanítványával Csenker Bélával, ki a legutóbbi budapesti versenyeken első díjat, arany érmét nyert. A fűnyes sikert előre garantírozza Gerencsérnek kiváló szaktudása és nemcsak nálunk, hanem még a fővárosban is elismert jó hírneve.

— (Nagy idők tanui.) Tegnap délután nagy részvét mellett helyezett örök nyugovóra a sepi-szent-györgyi családi sir-boltban árkosi Mihály Jánost, Sepsi-Szt. György város volt tanácsost, az 1848–49-iki szabadságharc vitéz katonáját, dr. Mihály József jeles kolozsvári ügyvédnek edes atyját. A k. n. a. Elek kisiskolló ev. ref. kántor-tanító, 48-as honvéd altiszt, ki egykor, a család zajában kezében gygyverrel halált, azután több mint félszázadon át kezében a könyvvel életet osztott, február 24-én 86 éves korában meghalt. Megharcolta a nemet harcot mint honvéd és mint a nemzet napjamsosa.

— (Sakkverseny Kolozsvárra.) Tegnap folytatott általános érdeklődés mellett az egyetemi kör sakkversenyét. Ezuttal Stern nyert Téglassal szemben, Kónya Ferenczről, Márton—Kulin-párti szünnapra maradt, Benkő—Jancsóval szemben egy egységet jegyzett. A játszókk állása a második forduló negyedik játszmái után: Benkő 3 1/2 (1), Stern 8 (1), Kónya 7 1/2, Ferenczy 5 1/2, Kulin 5 (1), Márton 2 1/2 (1), Jancsó, Téglass 2.

— (A korlátolt vagyoni helyzetben élők érdekében.) Dozsa Andre, vármegyei alispánja, a korlátoltabb vagyoni helyzetben élő néposztály hitelének biztosítását tartván szem előtt, valamennyi járási főszolgabíróhoz és valamennyi községi elöljáróhoz, nemkülönben Kolozs r. t. város polgármesteréhez rendelkezett bocsátott ki, melynek érdemi részét itt közöljük: Ez alkalommal elrendelem, hogy akár magán-alkalmazottak, akár közhatalosi rendeltetű kiállított vagyoni, avagy értékbizonyítványok rendelkezésnek teljesen megfelelő körülményekkel, nyilvántartási számmal ellátottan és hivatalos pecsét alatt adassanak ki. Hiteles vagyoni és értékbizonyítványok adandók minden olyan esetben is, mikor a felek valamely pénzintézetnél felveendő kölcsön érdekében kérik közhatalosi bizonyítványt. Fegyelmi eljárás alkalmazásának terhe mellett tiltom el, hogy hivatalos számmal el nem látott, a nyilvántartási jegyzékbe be nem vett és hivatalos pecséttel nem hitelesített okmányt a községi előjáróság bármely tagja hatósági tisztségének jelzése alatt kiadhasson. Eltiltom azt is, hogy akár a körgyűző, akár a község pecsétjét más, mint szabályszerű bizonyítványra, avagy közokmányra alkalmaztassék. A főszolgabíró urakat felhívom ezen rendelkezésem szigorú betartásának minél gyakoribb ellenőrzésére, nevezetesen annak megfigyelésére, hogy a hivatalos pecsétet csakis az arra jogosított tisztviselőknél, azoknak szigorú felelőssége alatt és mindig záros helyt tartassanak.

x A ki kertjét szereti, szép virágokat és kintő konyhakerti terményeket akar, az fedezze magzúks-gletét Mauthner Ödön cs. és kir. udvari magkereskedésében Budapest, Rottenhiller-utca 33. A cseg idei árjegyzékét, mely 226 oldalra terjed, kívánatra mindenkinek ingyen küldi. Ezen árjegyzék az általánosan ismert, világírú, kitűnő magvakon kívül, még a különösen értékes és megelő konyhakerti- és virágudonságoknak egész sorozatát is tartalmazza. 3124 6—20

x A gyomor többi szerveinkkel szemben mintegy szállító szolgálatot tesz, midőn a tápanyagokból a legfontosabb társzereket kiválasztja és az erővesszős pótlására rendelkezésre bocsátja. Mint minden szerv, úgy a gyomor is felmondja néha a szolgálatot; felhaborodik, hanyag vagy beteg lesz, miáltal kényszerít valamiképp pótolni a gyomor munkaképességét. A Somatose-ban oly szerünk van, mely képes a gyomrot munkájától megkímélni, a mennyiben a test felelősségét és fenntartásához szükséges fehérvérnyét már kész állapotban tartalmazza u. i. oly alakban, melyben egyenesen a test nedvei által vették fel. A Somatose 90%-os felül, tehát meglehetősen nagy mennyiségben tartalmaz könnyen emészthető fehérvérnyét, miáltal a gyengül szervezet erősítésére tömény és emésztett állapotban szolgáltatja mindazt, mit a gyomor csak nehéz munka árán képes a tápszeréből kiválasztani és könnyen felszívódóvá tenni. Klinikailag bebizonyították, hogy a Somatose már néhány napi használat után az étvágyat és emésztést fokozza annyira, hogy a beteg rövid időn belül visszatérhet a rendes ételéhez.

x Az összes szépítőszereket fölülmulja a kőzedvelt Földes-féle Margit-Crème. Gyosan és biztosan eltávolítja a szőpöt, májfoltot, kitéleket, ráncokat és egyéb arcistátlanságokat és így nemcsak szépít, hanem fiatalít is. A 1. korona, nagy tégely 2 korona. Kapható a készítőnél: Földes Kelemen gyógyszerárban, Aradon és minden gyógyszertárban, drogériában és illatszerekkereskedésben. Utánzatoktól óvakodjunk.

x Az észszerű száj- és fogápolás tökéletes megoldást nyert azon szerzekben, melyeket Stomatol gyűjtő néven, egy elsőrendű honi iparvállalat, a Stomatol-gyár állít elő. Kiváló szakorvosok nyilatkozata szerint a Stomatol száj- és fogápoló szerke a legjobbak, mit eddig e téren produkáltak és úgy hatásuknál, mint tetszős külföldiakkal fogva alkalmasok arra, hogy a két mil lió koronát felülhaladó behozattal képező külföldi száj- és fogápoló szerkeket kiszorítsák. A Stomatol száj- és fogápoló szerke öt alakban állíthatnak elő: fogpor, fogpaszta, fogkrém, szájvíz és szájíz (cachon) alakjában, hogy mindenki meglegje benne, megszokta alakjában száj- és fogápoló szerket. Az első három fogtisztításra, az utóbbi kettő száj desinfiálására szolgál. A fogtisztítókot a fogorvosi idek használat után tiszták és szép fehérek lesznek és állandóan tisztán tartatnak anélkül, hogy a zománcra káros hatással volnának; a száj-desinfiálók (a szájvíz és szájíz) a száj desinfiálására és szagtalanítására szolgálnak. A Stomatol száj- és fogápoló szerkeket kiválóan kellemesen illata és pompás zamata nélkülözhetetlenül teszi a szerkeket mindenki négyre, aki csak egyszer megízlelte őket és ezáltal napról-napra szaporítja a racionális száj- és fogápolás híveit. Stomatol kapható minden gyógyszerárban, drogériában és illatszerekkereskedésben. (2604. 2—20.

NEMZETI SZÍNHÁZ.

Kolozsvár, vasárnap, március 6-án:

Déltűn 3 órakor, lezállított helyárrakkal:

A MAMA.

Vígjáték 3 felvonásban.

Este 7 órakor, rendes helyárrakkal:

SHERRY.

Operette 3 felvonásban.

Kezdet 7-kor, vége fél 10 kor.

Holnap, hétfőn, március 7-én:

SHERRY.

SZÍNHÁZ.

Heti műsor:

Vasárnap: d. u. A mama (Ifj. előd. X.) este: Sherry (b. 147. sz.) Hétfő: Sherry (b. sz. 148.) Kedd: Sherry (b. sz. 149.) Szerda: A miniszter elsőbőjében. Kénytelen házasság. Barátság (b. sz. 150.) Csütörtök: A bajusz (b. sz. 151.) Péntek: Cymbeline (b. sz. 152.) Szombat: A doktor ur (b. sz. 153.)

A Sherry premierje.

Zsufolt ház előtt folyt le tegnap a Sherry bemutatója, hogy azután annál hamarabb merüljön el a jól megérdemelt feledésbe. Szörvege az átlagos operett nívón jóval alulmarad. Ennyi ostobaságot egy rákason még ama helyiségekben sem hallottunk, a melyek „angol operett” néven ismeretesek.

Egy furfangos unokaöccs azt hazudja nagybátyjának, hogy megnősült, azért, mert a nagybácsi csak ily föltétellel hajlandó öccsét pénzelni. De váratlanul betoppan egy szép napon a nem várt nagybátya Sherry s öccse Antal nagy zavarban szakácsnőjét feleségének, ballerina szeretőjét s egyik udvarlóját gyermekeinek hazudja. Ebből azután a lehető legképtelenebb helyzetek és félértesékek keletkeznek, melyek a darab végéig nyulnak el. Mindezt megrakja Ordennean ur tannccal s oly otromba durva tréfakkal, viccekkel, hogy az ember elefejtje vajjon a „Nemzeti színházban” van-e. Számítunk a rendező diszkrétciójára, hogy a következő előadásokban törőni fogja az izetlen és szemérmetlen disznóságokat. Nem hallgathatjuk el itt a karzat már igazán türehtelen viselkedését, hogy minden vaskos viccet röhögésével aláhúsz s közbekiáltással s tapsaival valóságos terrorizálja a közönséget. Talán még sem a karzatért van a közönség...

Ordennean ur szellemtelen sujet-jénél nem sokkal jobb a viharos multu Felise Hugó zenéje. Telve reminiscenciákkal nélkülözi, a könnyed friss invenciót, meg csillan ugyan egy-egy csinosabb melódia, de dallamai s az orkeszter szörvődése cseppet sem jobba rendes mértékű. Hangszerelése franciás akarna lenni, de azt bizonyára nem a franciától tanulta, hogy a fölsértő disszonanciákat halmozza egymásra. Az egész darabban a Jupa Jupa Katarina szám, melyre mintegy refrénre minduntalan visszatér a szerző, a legfőbbemésőbb — ez eredetileg Ivette Guilbert dala volt — de ebben is ismét akkordok csendülnek meg.

A darabban mind a három primadonna játszott és akart énekelni, de az igyekezetnél nem sokkal mentek tovább. Lónyai Piroksa temperamentumos játékát, ötleteségét a közönség nagy tetszéssel honorolta, Károlyi Leona játszott és táncolta a fő női szerepet elég jól bár kissé diszkréttebb lehetett volna. Úgyanezt mondhatjuk Kassáról is, kinek külföldben tegnap igen jó estéje volt. Szabó Marika egy spanyol leányt játszott egyenes s éneke — eltekintve hangja terjedelmétől — meglehetősen tetszett. Nagyos sikkes volt táncra, mely roppant tetszett. Fehér Olga kedvesen énekel s feltűnő kellett izléses háló toilletjével. A nagy bécist Mátrai játszotta nem rosszul, de fád humorral. Mészáros és Dezséri megtették mindent, a mit lehetett s ha nem énekeltek, hát szívesen győzőrködtek ötleteiken. A rendezőbiztos szerepében Dezséri izléstelenkedett. Sajnáljuk Stephanides fáradságát és idejét, a ki jobb ügyhez méltó buzgalommal akarta sikerre vinni e tákolmányt.

(H. E.)

Táviratok

A képviselőház feloszlata.

Budapest, márc. 5.

A kormány nem lepte meg az ellenzéki pártok állásfoglalása. Egy, a kormányhoz közel álló politikus a pártközi konferencia lefolyásáról értesülve, kijelentette, hogy Tisza egy betűt sem von vissza javaslatából. Kész minden eszközt felhasználni, hogy azt keresztülvigye. Ezért az újoncjavaslatot a hétfői ülésen leveszi napirendről és a házszabály módosítást tárgyalja. Ennek megszavazása után a házat feloszlatja s az új képviselőház fogja az újoncjavaslatot tárgyalni.

A Kossuth-párt értekezlete.

Budapest, március 5.

A Kossuth-párt Thaly Kálmán elnökelete alatt értekezletet tartott, melyen a gróf Tisza miniszterelnök által benyújtott házszabály-módosítást tárgyalta. A vitában Thaly Kálmán, Nesi Pál, Hentaller, Szatmári és Bakonyi vettek részt. Az értekezlet egyhangulag kimondotta, hogy minden erejével visszatér a miniszterelnök támadását és a házszabály-módosítást nem engedi keresztülvinni. A párt tagjai között harsány hangulat uralkodik. A párt békésebb tagjai állásfoglalásukat attól teszik függővé, hogy Tisza a házszabályokat csak idelelenesen avagy véglegesen akarja módosítani. Az utóbbi esetben mindnyájan feltűnő harcba lépnek.

A pártközi konferencia.

Budapest, március 5.

A Kossuth-, Szederkényi- és a néppárt este 9 órakor pártközi konferenciát tartott a Pannónia-Szállodában a benyújtott házszabály-módosítás tárgyalása. A konferencián feltűnő nagy számban jelentek meg az ellenzéki pártok tagjai. Elsőnek Holló Lajos szólalt fel, hevesen támadva a miniszterelnököt s a legerősebb ellentétást javasolta. Ugron a legélesebben bírálta Tisza módosítását s a technikai obstrukció megkezdését már most szükségesnek tartja. Zichy nem helyesli a technikai obstrukció megkezdését, mert ezzel a nemzet ellenszenvét

keltenék fel. Lengyel javasolja, hogy a kormány ellen már a hétfői ülésen kezdjék meg a legkiméletlenebb támadást. Buzáth a néppárt nevében kijelenti, hogy ők is teljes erőből küzdeni fognak a módosítás ellen. Az egyes pártok vasárnap értekezletet tartanak s hétfőn újabb pártközi konferenciára gyűlnek össze.

Az illyefalvi választás.

Budapest, márc. 5.

A választás eredményét még nem lehet tudni. Este 8 órakor dr. Nagy György 470, Szentkereszty 529 szavazatot kapott. Még 5 község nem szavazott le.

A nagylaki választás.

Budapest, márc. 5.

A nagylaki kerület képviselőjéül nagy többséggel Nagy Sándor Kossuth-párti jelöltöt választották meg.

Szerencsétlenség vigyázatlanságból.

Budapest márc. 5.

Nyitáról sürgönyzik: Várady Károly honvédszázados Olga leánya vigyázatlanságból melibe lőtte magát. Sebe nem életveszélyes.

Waldersee meghalt.

Budapest, márc. 5.

Berlinből táviratozzák, hogy Waldersee tábornok ma este 8 óra után meghalt.

Gyilkos vártűzér.

Budapest, márc. 5.

Esztorgomból táviratozzák, hogy Horváth István szabadságon levő vártűzér kedvesét, Gerendár Erzsit szíven lőtte s azután háromszor magára lőtt. Mindketten meghaltak. Horváth hátrahagyott levélben azt írja, hogy közsök elhatározással haltak meg. Ez nem igaz. Tettét feltékenységből követte el.

A párbajellenes liga a miniszternél.

Budapest, márc. 3.

A párbajellenes liga tíz tagu küldöttsége tiszteltet meg délelőtt Plósz Sándor dr. igazságügyminiszternél, memorandumot nyújtva át neki ügyük előmozdítása érdekében. A küldöttséget Rakovszky István államszámvérvőszéki elnök vezette, tagjai voltak: Edvi Illés Károly, dr. Békay Árpád, Dessewffy Arisztid, dr. Ambrozovics Béla min. tan., Gerenday György, Gergely Ede szöv. titkár, Kende Lajos, Kenedi Géza és Lichtenberg Kornél.

A küldöttség vezetője ismertetve a szövetségi célját kérte a kormány támogatását, mert csak így vezethet sikerre az akció. Különösen szükséges, hogy azok a büntető törvények, a melyek nálunk részben okozói a párbialdalok mértéktelen elszaporodásának megfelelő módon átalakításának.

A miniszter meghallgatva a küldöttség kérelmét, megígérte, hogy hatáskörében határozó támogatást fog nyújtani a cél elérésére.

REGÉNY.

Utazás a hatodik földrészen.

Irtó: Koréh Endre. (17)

Ha egy országod van, az az egy bizonyosan boldog és elégedett, kedvelt lesz, de ha kettőn uralkodol, az egyik megaláztat, melőzött tartományná süllyed hibát nélkül is, e mellett pedig nem szerethetnek úgy, mint amott. Így sohasem látható a tudat, hogy egyik országod boldog, a másik kevésbé, vagy talán éppen nem az... A egjobb idulatu, nagyszívű fejedelem is alig képes arra, hogy két nép különböző érdekét, óhaját egyaránt kielégítse. S ekkor tégd, — ha két országod lenne, — tudva, hogy te vagy a népet s nem az te érte, nagyon bántana, ha egyik népedet nem láthatnád oly elégedettnek, mint a másikat. Most sem mondhatok egyebet, csak azt, a mit már sokszor hangoztattam, nem abban van a fejedelem nagysága, ha sok országa van, hanem ha az, a mivel bir virágzó s boldog!

VI. FEJEZET.

A haza árul.

Ragomjának állami s önálló jellegét még törvényhozása mutatja leginkább. De nem tudom, jól mondtam-e?... Lokább helyes talán az, hogy ez mutatja legjobban tartományi jellegét. Két tanácsa van: a néptanács, melybe a nép választ tagokat, az igaz, hogy nem azt küldi a tanácsba, a kit ő akar, hanem a legtöbb esetben, a kit a nyakára küld az országos bizottság.

A főtanács a másik, ennek tagjait a machár rendeli be. Vannak tagjai közt olyanok is, a kik a ragom nyelvet sem tudják, de úgy látszik, ez itt nem baj. Ezért mondom, hogy talán ezek a dolgok mutatják legerősebben tartományi jellegét. Az országos bizottság vezetői a tanácsok tölésit s az ország dolgait. Kedvem volna így meghatározni: vezetői a tanács tagjait az orrukál fogva.

Ezekben az intézményekben nem sok függetlenség s önállóság nyilvánul, mert ha

végso fokon nézzük, kié az összhatalom, hát látjuk, hogy nem a népé, hanem a macháré. Mert hiszen az országos bizottságot csak addig tükrik meg, a mig a machár akaratainak ellent nem mond. Ha ilyen vakmerő eset előfordul, azonnal elcsapják s jön helyébe új bizottság. Megjegyezhetjük, hogy ajánlkozó van bőven mindig s így ez is megfélemlíti a bizottságot, hogy minden pillanatban van utódja tiz is. Végso szükségből pedig akármelyik zelomén tábornokot kinevezhetik a bizottság tagjainak, vagy fejének.

E bizottság saját érdekében csak olyan tagokat juttat be a néptanácsba, a kik neki feltétlenül engedelmesek. Az a néhány tag, a ki véletlenül mégis a nép igazi akaratából kerül a tanácsba, nem sokat tehet, mert az ilyenek összevére is kevesen vannak.

Igy érvényesül a bizottságon keresztül a néptanácsban a machár akarat. A főtanács kizárólag a bizottság által ajánlottakból kerül ki s ott soha ellenkezés nincs a felsőbb akaratall szemben. Az igaz, hogy ragom nemzeti érzése sincs, de éppen ez igazolja s biztosítja teljes célszerűségét s használhatóságát. Hol lehetnek s hol nyilatkozhatnak meg a nép igazi szószólói? Inkább csak a titkos gyűléseken, zárt ajtók megett, mint Forzénál... De persze ennek gyakorlati, látható eredménye nem lehet.

Balmur elvitte Hazibot másnap a tanács ülésre is. Az ülőhelyek száma tekintélyes volt, de a tagok közül itt, ott lézengett egy-kettő. De minek is lett volna jelen sok néptanácsos? Hiszen ugys mind egy, ha itt vannak, ha nem. A bizottság megy a maga útján s abban őt fel nem tartóztatják.

Feltűnt Balmurnak, hogy minden akadékoskodás nélkül, mily könnyen bejuthattak a hallgatóság emelvényeire. A jámbor ember, úgy látszik elefedte, hogy a hol nincs sok látnivaló, oda könnyen lehet jutni — még Ragomjiában is. Csak oda nehez bejutni idegennek, a hol nagy dolgok történnek. A néptanács pedig félve őrzötte jöbirevét, hogy nagy dolgokra nem képes.

Miután pedig az ország dolgain egyéni véleményük szerint nem szabad vitakozni, tehát egymás közt veszekedtek. Így aztán sohasem fognak ki a tárgyból.

Balmur mellett egy komoly uriember ült s csendesen hallgatta a tanácskozást.

— Engedjen meg uram, ha zavarom, — fordult hozzá Balmur, — mi idegenek vagyunk, szeretnénk jobban megérteni azt, a mi itt történik.

— A terembe ugyanis nagy csoporttanácsos tödult be s összevissza kiabáltak, el akarva nyomni a beszélő szónokot.

— Most, — válaszolt a szomszéd, — vitakoznak a felett s különben már egy hónapja megy ez a vita, — hogy Ragomia hivatalos nyelve a zelomán legyen-e, vagy szabad a ragom nyelvet is használni.

— Lehetetlen! Hogyan vitakozhatnak efelett, hiszen Ragomjiában vagyunk?

— Már pedig úgy van s a bizottság vezetője, a ki most beszél, éppen azt hang sulyozza, hogy ezeltől kettőszáz évvel is már egyszer a zelomán nyelvet használták s most csak a régi jó szokást kell feleleveníteni.

— S ezt elhatározzák? megszavazzák?

— Hogyne. Hát nem tudja uram, hogy a bizottság javaslatain a törvény értelmében vitakozni lehet akár meddig, de elvetni nem szabad?

(Folyt. köv.)

Felolós szerkesztő
HERCZEG JENŐ.
Laptulajdonos:
GOMBOS FERENCZ

NYILTTÉR.

Levele van. Fontos tartalommal.

Ölcső tisztviselő kölcsönt

kaphatnak állami és közigazgatási tisztviselők, katonatisztek, hivatalnokok és nyugdíjasok 2—15 évre legtöbb esetben kezes nélkül. Minden 1000 korona kölcsön után ötké és kamatban havonta ezirka 9 kor. fizetendő. Megkereséséknél közzendő: állás, évi törzsszolgálat, születési idő és mennyi öszszegű a mai napig a kideremelt nyugdíjigény.

Előleges kiadás nem szükséges!
Ugyisintlen ócska kamatu törlesztéses Jelzőlóg kölcsönök gyorsan átkonvertáltak. Minden irányban a legnagyobb diszkrétcióbiztosítottak.

— Válaszra belyeg mellékelendő. —
Országos földhitei- és személyi kölcsön intézet,

Kolozsvár, Király-utca 16.

Értekezni lehet d. u. 3—5 óráig. 1844 18—

Tudomásul!

Szíves tudomására hozzuk a n. e. közönségnek, hogy a téli idényre egy alkalmi bevásárlás folytán a **Deák Ferencz-utca 40. sz. alatt levő nagy posztó- és gnyapjuzvetár**

— raktárunkat, nagyobb mennyiségű —

maradék-szövetekkel

bővítettük ki, melyek a legfinomabb magyar, angol és skót gyártmányu kelmék: teljes öltö-zék, felöltő-, ulster- és télikabátoknak nagyon célszerűek és olcsóságuknál fogva igen alkalmasak. Továbbá a legfinomabb fekete kelmék

báli és szalon

öltözeknek, a legújabb divatu szövetek, korszolozó öltözeknek és kostümöknek nagy választékban.

— Nagy választék szörmeárukban. —

